

Eläinsuojelujärjestöjen tavoitteet eduskuntavaaleissa 2015

1. Eläinsuojelulain uudistus on vietävä huolella loppuun

Maa- ja metsätalousministeriössä on meneillään eläinsuojelulain (247/1996) kokonaisuudistus. Maa- ja metsätalousministeriö asetti ohjausryhmän ja työryhmän, joiden tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi eläinsuojelulaiksi. Hallituksen esitys uudeksi eläinsuojelulaiksi oli määrä antaa tällä hallituskaudella, mutta tämä aikataulu ei tule toteutumaan. Uudistus on kirjattava seuraavaan hallitusohjelmaan ja vietävä loppuun kunnollisella valmistelulla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tulevalla vaalikaudella. Uudistustyöhön on varattava riittävät resurssit.

Eläinsuojelujärjestöjen keskeiset teemat eläinsuojelulain uudistuksessa:

2. Eläinten keskeisten lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutuminen on taattava huomattavasti nykyistä paremmalla tasolla (esim. liikkuminen)

Emakoita pidetään kääntymisen estävissä häkeissä noin 9 viikkoa jokaisen porsimisen yhteydessä. Siten emakko viettää lähes puolet vuodesta tilassa, jossa se ei pysty liikkumaan juuri lainkaan. Nautoja saa pitää parteen paikalleen kytkettynä jatkuvasti. Parressa pidettävät lypsylehmät on pääsääntöisesti päästettävä vuosittain kahdeksi kuukaudeksi laitumelle.

Vaadimme, että parsinavetat sekä porsitus- ja siemennyshäkit on kiellettävä ja eläimille on taattava huomattavasti nykyistä paremmin mahdollisuus keskeisten lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen.

3. Kivuliaat toimenpiteet ilman asianmukaista kivunlievitystä ja kivun hoitoa on kiellettävä

Tällä hetkellä lähes kaikki Suomessa syntyneet karjuporsaakastroidaan, eli niiden kivekset poistetaan leikkaamalla tai pihdein muutaman päivän ikäisinä. Toimenpide aiheuttaa porsaille merkittävää kipua, sillä se tehdään käytännössä aina ilman puudutusta tai muuta tehokasta kivun poistoa. Osa tilallisista on alkanut käyttää kipulääkitystä porsaiden kastroidin yhteydessä, mutta lääkitys helpottaa vasta jälkikipua eikä juuri vaikuta operaation yhteydessä esiintyvään kipuun.

Myös vasikoiden nupoutus, eli sarven aiheiden polttaminen ilman puudutusta tai muuta tehokasta kivunlievitystä, on yleistä. Toimenpide aiheuttaa vasikalle kolmannen asteen palovamman ja on erittäin kivuliasta. Edelleen noin puolet Suomessa nupoutettavista maitotilojen vasikoista jää vaille tehokasta toimenpiteen aikaista kipulääkitystä. Lähes kaikki lypsykarjatiloilta jäävät vasikat nupoutetaan.

Nupoutus ei ole välttämätön toimenpide, mikäli tuotanto-olosuhteet ovat sellaiset, että sarvellisten eläinten pitäminen on turvallista niin eläimille (tilaa väistää toisiaan) kuin niiden hoitajille (eläimillä tilaa väistää ihmistä ja ihmisellä tilaa tehdä työtä), tai jos navetassa pidetään syntymänuvoja rotuja.

Eläinten kastroiminen ja nupoutus voidaan myös kyseenalaistaa voimassa olevan eläinsuojelulain 7 §:n valossa. ESL:n 7 §:ssä säädetään, että leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan eläimelle suorittaa vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista. Asetuksella voidaan säätää tähän poikkeuksia.

Suomen Eläinlääkäriliitto ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta suosittelevat, että eläinlääkäri rauhoittaa vasikan toimenpidettä varten, sarvenaiheisiin tehdään paikallispuudutus ja että vasikalle annetaan tulehduskivonlääkettä. Nupoutus tulisi tulevaisuudessa tehdä vain toimenpiteen aikaisesta kivunpoistosta ja jälkikivun tehokkaasta ja riittävän pitkäkestoisesta hoidosta huolehtien.

4. Eläimille haittaa aiheuttavaan jalostukseen on puututtava

Laissa tulisi puuttua nykyistä suuremmin sellaiseen eläinten jalostukseen, joka aiheuttaa eläimille hyvinvointiongelmia. Esimerkiksi broilerin nopeaan kasvuun liittyvät ongelmat sekä rotukoirien ja -kissojen tiettyihin ominaisuuksiin, kuten lyhytkuonoisuuteen, liittyvät ongelmat ovat asioita, joihin tulisi puuttua.

Tällä hetkellä eläinsuojelulakiin on kirjattu seuraavasti: ”Sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä taikka merkittävää haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kielletty.”

Säännöskohta on selkeä ja ehdoton kieltopykälä koskien sellaisen eläimen käyttöä jalostuksessa, josta eläimelle voi aiheutua kärsimystä tai haittaa. Nykyinen säännöskohta ei estä minkään tietyn eläinjalostuksen tuloksena syntyneen jälkeläisen pitoa (tai tietyn rodun pitoa), mutta se estää sellaisen eläimen käytön jalostuksessa. Eläinsuojeluviranomaisilla olisi jo nyt vahva oikeudellinen mahdollisuus tulkita ja soveltaa tätä pykälää eläinten hyväksi, mutta tätä ei ole tapahtunut. Jalostuspykälää on tarkennettava tietyin osin, mutta ennen kaikkea eläinsuojelulain valvontaa koskevaan lukuun pitää saada lisäys viranomaisten toimenpidevelvoitteesta ja passiivisuuden kiellosta. Viranomaisia yhtäältä toimenpiteeseen velvoittavan ja toisaalta passiivisuuden kielto­säännöksen kautta jalostuspykälän tulkintaan ja soveltamiseen päästäisiin nykyistä tehokkaammin kiinni ja siihen puuttumista voitaisiin myös tehokkaammin vaatia eläinsuojeluviranomaisilta.

Maa- ja metsätalousministeriössä se tarkoittaisi muun muassa, että tarvittaessa asiasta säädetään tarkemmin lakia alemmalla tasolla ja että alueellisia ja paikallisia viranomaisia ohjeistetaan, jotta he soveltavat voimassa olevaa lainsäädäntöä tehokkaammin yksittäisissä tapauksissa.

5. Turkistarhaus on kiellettävä

Turkistarhauskiellot etenevät Euroopassa jatkuvasti. Nykyisten lakien mukainen turkiseläinten kasvattaminen aiheuttaa kaikille tarhattaville lajeille merkittäviä hyvinvointiongelmia, sillä turkiseläimillä on yhä jäljellä luonnonvaraisten lajitoveriensa käyttäytymistarpeet. Eläimet eivät koskaan voi sopeutua kasvatusmuotoihin, jotka rajoittavat näin vahvasti niiden peruskäyttäytymistarpeita. Turkiseläimillä on edelleen monet luonnonvaraisten esivanhempiansa käyttäytymismallit tallella ja ne kärsivät olosuhteissa, joissa ne eivät voi toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeitaan. Ne eivät ole lajeina kesyjä ja ne usein pelkäävät ihmistä huomattavasti. Turkiseläimiä on jalostettu vasta muutamia vuosikymmeniä ja jalostus on keskittynyt lähinnä turkin laatuun, eläimen kokoon ja pentuetuottoon.

Suomalainen turkisala on käyttänyt huomattavasti resursseja pitääkseen yllä turkisten kysyntää ja ala on ollut viemässä turkiksia – sekä käyttöä että tuotantoa – uusille alueille, kuten Aasiaan. Tällä hetkellä Kiina onkin suurin kettutarhaajamaa yhdessä Suomen kanssa. Tämän vuoksi perustelu tuotannon säilyttämisestä Suomessa esteenä Kiinan tarhauksen kasvulle ei ole kestävä.

6. Kaikkien villieläinlajien käyttö sirkuksissa tulisi kieltää, mukaan lukien delfinaariot

Villieläinten käyttö sirkuksissa on Suomessa kielletty merileijonia lukuun ottamatta. Särkänniemen delfinaario puolestaan luokitellaan eläintarhaksi, vaikka toiminta muistuttaa sirkusta. Suurin osa villieläinten viihdekäytöstä aiheuttaa niille tavalla tai toisella kärsimystä – joko suoranaisena fyysisenä kärsimyksenä tai ahtaiden tilojen, puutteellisen hoidon ja jatkuvan hälinän aiheuttamana psyykkisenä pahoinvointina. Ongelmat jäävät satunnaiselta vierailijalta helposti huomaamatta eläinten torkkuessa häikeissään tai esittäessä niille opetettuja temppuja.

Villieläinten käyttöä ihmisen viihdykkeenä ei voida enää tänä päivänä perustella eettisesti kestäväällä tavalla. Ihminen voi viihdyttää itseään ilman, että se aiheuttaa kärsimystä toisille elollisille olennoille.

7. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on säädettävä pakolliseksi

Pentutehtailu, eläinten hylkääminen sekä laiton ja valvomaton eläinkauppa ovat ongelmia erityisesti kissojen ja koirien kohdalla. Tunnistusmerkinnät auttaisivat vähentämään näitä ongelmia, sillä ne edistävät eläimen omistajan ja taustan jäljitettävyyttä.

Tunnistusmerkintä muun muassa auttaisi erottamaan hylätyt ja karanneet kissat kodittomista ja nopeuttaisi löytöeläinten palautumista omistajilleen. Tunnistusmerkintä olisi taloudellisesti kannattavaa kunnille: Eläinten säilytysajat lyhenisivät ja eläinten aiheuttamille kustannuksille löytyy maksaja. Tunnistusmerkintä todennäköisesti vähentäisi myös eläinten hylkäämistä ja siten auttaisi vähentämään villiintyneistä kissapopulaatiosta aiheutuvia ongelmia.

Tunnistusmerkinnän lisäksi eläimet tulee rekisteröidä. Sitä varten tulee luoda valtakunnallinen rekisteritietokanta, johon kaikki tunnistusmerkityt eläimet liitetään. Esimerkiksi Suomen Kennelliitolla on jo

olemassa rekisteritietokanta, jota voitaisiin tässä hyödyntää. Kustannukset voidaan kattaa eläinten omistajilta perityin rekisteröintimaksuin.

8. Suomeen on luotava valtion kustannuksella maan kattava loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitoverkosto

Loukkaantuneiden ja orvoksi jääneiden luonnonvaraisten eläinten hoidossa on Suomessa paljon puutteita. Moni eläin on avun tarpeessa ihmisen toiminnan vuoksi. Asutusalueilla loukkaantuneet eläimet herättävät syystäkin ihmisissä paljon huolta.

Avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa (mukaan lukien eläimen lopettaminen) ei ole järjestetty lainkaan suuressa osassa maata, vaikka eläinsuojelulaki edellyttää auttamaan sairasta tai vahingoittunutta luonnonvaraista eläintä.

Muita keskeisiä vaaliteemojamme:

9. Koe-eläinten määrää on vähennettävä

Varsinaisten koe-eläinten käyttömäärät ovat viime vuosina nousseet. Samoin eläinten muu tieteellinen käyttö (esimerkiksi GM-hiirten kasvatusta) on lisääntynyt. Kasvusuuntaus on vastoin Suomen koe-eläinlainsäädäntöä, joka perustuu EU-direktiiviin. Direktiivissä muun muassa todetaan, että eläimillä on itseisarvo, jota on kunnioitettava. Direktiivi asettaa lopulliseksi päämääräksi luopumisen kokonaan koe-eläinten käytöstä. Direktiivissä säädetään myös, että eläimiä on käytettävä mahdollisimman vähän niin yksittäisen kokeen kuin periaatteenkin tasolla ja että eläinkoe on korvattava toisella menetelmällä aina, kun se on mahdollista.

Eläinkokeettomia tutkimusmenetelmiä kehitetään tällä hetkellä enemmän kuin koskaan. EU-jäsenmaat on direktiivissä veloitettu rahoittamaan eläinkokeita korvaavaa tutkimusta, mutta toistaiseksi jäsenmaiden panostus on riittämätöntä. Vuonna 2013 jäsenmaat rahoittivat tutkimusta 18,7 miljoonalla eurolla, kun pelkästään Suomen koe-eläinlaitosten ylläpito maksaa noin 10 miljoonaa euroa ja Suomen Akatemia rahoittaa eläinkokeita vuosittain noin sadalla miljoonalla eurolla.

Direktiivissä esitetään myös vaatimus eläimille aiheutettavan kärsimyksen minimoinnista. Vakavimman luokan eläinkokeet on kielletty eettisistä syistä esimerkiksi Tanskassa ja muutamissa EU:n jäsenmaissa on asetettu muita tiukennuksia ja rajoituksia. Direktiivissä todetaan, että eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä sekä eläinten kyvystä tuntea ja ilmaista kipua, tuskaa ja kärsimystä sekä pysyvää haittaa on saatavilla uutta tieteellistä tietoa ja koe-eläinten hyvinvointia on näin ollen tarpeen parantaa tiukentamalla niiden suojelua koskevia vähimmäisvaatimuksia.

Suomeen onkin luotava toimintasuunnitelma, joka määrittää konkreettiset askeleet ja aikataulun koe-eläinmäärien vähentämiseksi ja lopettaa tuskallisimmat eläinkokeet vähitellen kokonaan.

10. Kasvisperäisen ruuan osuutta on pyrittävä lisäämään suomalaisten ruokavaliossa

Eläimiä on vaikeaa kasvattaa eettisellä tavalla, mikäli niitä tuotetaan sellaisia määriä ja niin nopeasti ja halvalla kuin tänä päivänä tehdään. Animalia vaatii, että eläinperäistä ruokaa tulisi syödä vähemmän ja sen pitäisi olla eettisemmin tuotettua. Kasvisruoan osuuden lisääminen ihmisten ruokavaliossa myös hillitsee ilmastonmuutosta ja edistää ihmisten terveyttä.

Kasvisperäisen ruuan suosiota on lisättävä eläinkunnantuotteiden hintaa nostamalla esimerkiksi verotusta korottamalla, kasvipäristen tuotteiden hintaa keventämällä ja eläinperäisten tuotteiden menekinedistämistukia vähentämällä. Kuntia voidaan kannustaa ottamaan käyttöön viikoittainen kasvisruokapäivä julkisessa ruokailussa. Julkisen ruokailun ostosvalinnoissa on myös huomioitava eläinten hyvinvointi ja suositettava esimerkiksi lattia- ja luomukananmunia häkkikananmunien sijaan sekä luomulihaa ja luomumaitoa tehotuotetun sijaan.

Lisätietoja:

Salla Tuomivaara
toiminnanjohtaja, Animalia
salla.tuomivaara@animalia.fi
p. 050 384 5072
www.animalia.fi

Kati Pulli
toiminnanjohtaja, SEY
kati.pulli@sey.fi
p. 050 371 2740
www.sey.fi